

Резюме

на проект на Програмата за трансгранично сътрудничество Интеррег- ИПП между Република България и Република Турция 2021-2027 г.

(Версия -декември 2021 г.)

Настоящото резюме е подготвено от екипа на НСОРБ, на база публикувания проект на Програмата за трансгранично сътрудничество между Република България и Република Турция 2021-2027 г. на <http://www.ipacbc-bgtr.eu/bg/sea-report-news/startirane-na-konsultacii-po-doklada-za-ekologichna-ocenka-po-programata-za>

Програмната област:

Териториалният обхват на програмата от българска страна ще покрива областите Бургас Ямбол и Хасково, както и провинциите Одрин и Къркларели от турска страна.

Границата между България и Турция е с дължина близо 288 км. (включително три действащи гранични контролно-пропускателни пункта Капитан Андреево – Капъкуле, Лесово – Хамзабейли и Малко Търново – Дерекьой). Общата площ на зоната на ТГС обхваща около 29 000 км². В България тя представлява 14.99 % от цялата територия на страната, докато в Турция е 1.58 %.

Селищната структурата на района се характеризира с наличието на 5 средно големи града: Бургас, Ямбол и Хасково, от българската страна, и Одрин и Лозенград от турска страна.

Програмната стратегия:

Програмата е ориентирана към постигането на две от политическите цели (ЦП) на европейско ниво:

- ✚ ЦП 2 „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“;
- ✚ ЦП 5 „Европа, по-близка до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи“;

както и към специфичната за Интеррег Цел 2: По-безопасна и по-сигурна Европа.

Планирани са инвестиции в обхвата на три основни приоритета.

Приоритет 1 „Щадящ околната среда трансграничен регион“:

Планирани са интервенции в обхвата на две Специфични цели.

Специфична цел 1.1 Насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове:

Неизчерпателният списък на действията, които ще бъдат подкрепени, включва:

- Инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове и потреблението на енергия през целия жизнен цикъл на промишлеността, включително чрез замяна на старото оборудване с ново, по-енергийно ефективно;
- Инвестиции за енергийна ефективност на сграден фонд, собственост на предприятия, когато в тях се извършват производствените процеси;
- Инвестиции за прилагане на цифрови решения за събиране и анализиране на данни за емисиите на парникови газове и потреблението на енергия на ниво предприятие с цел подпомагане на вземането на решения, базирани на данни;
- Инвестиции за внедряване на енергийни системи за информация и управление в реално време и приложения за крайното потребление на енергия;
- Провеждане на одити на енергийна ефективност, но само като дейност на проекти, прилагащи технологични решения за намаляване на потреблението на енергия в промишлените процеси и мерки за енергийна ефективност на сградния фонд, собственост на предприятията;
- Разработване и въвеждане на интелигентни енергийни системи, при които използването на възобновяеми енергийни източници заема централно място (в съответствие с Директива 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници);
- Разработване на нови и осигуряване на достъп до съществуващи технологични решения за декарбонизация;
- Подобряване на обмена на ноу-хау, добри практики и информация между съответни местни предприятия от двете страни на границата;
- Предоставяне на обучение и консултантски услуги на предприятия в областта на енергийната ефективност.

Конкретната цел предвижда пряка подкрепа за микро-, средни и малки предприятия от региона, чрез Фонд за малки проекти, който ще предоставя възможности за опростено изпълнение, съответстващи на нуждите на предприятията от лесен и бърз достъп до подпомагане.

Основни целеви групи: съществуващи и нови ММСП, включително организирани като кооперации и социални предприятия.

Специфична цел 1.2 Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика:

Неизчерпателният списък на действията, които ще бъдат подкрепени, включва:

- Разработване на по-дълготрайни и подходящи за повторна употреба, поправка и рециклиране продукти. Моделите, които подлежат на рециклиране, следва да бъдат всеобхватни, като се има предвид инфраструктурата за рециклиране. Регулаторните органи следва да съпоставят квотите за рециклиране (напр. процент на рециклиране в ЕС на 75 % от отпадъците от опаковки до 2030 г.) с регионалния капацитет и да планират разширяването на потоците за рециклиране в координация с тези квоти;
- Подобряване на технологичната инфраструктура на избрани сектори с цел постигане на целите за кръгово потребление. Секторите ще бъдат идентифицирани преди етапа на кандидатстване;
- Разработване на нови бизнес модели, основани на наемане и споделяне на стоки и услуги (т.нар. модели продукт като услуга);
- Разработване на кръгови бизнес модели за насърчаване на създаването на тясна регионална верига за създаване на стойност, чрез използване на модели на сътрудничество между предприятия, предприятия и потребители и потребители;
- Разработване на кръгови бизнес модели, решения и продукти на биологична основа;
- Подкрепящи мерки за споделяне на знания, методология на проектиране, иновационни лаборатории/центрове, групиране в клъстери като подходи за насърчаване на кръгови продукти и кръгови производствени процеси;
- Разработване на регионални практики за сертифициране, които възнаграждат регионални продукти въз основа на техните различни показатели за устойчивост, влияние върху околната среда и потенциал за кръгово потребление
- Конкретната цел предвижда пряка подкрепа за микро-, средни и малки предприятия от региона, чрез Фонд за малки проекти, който ще предоставя възможности за опростено изпълнение, съответстващи на нуждите на предприятията от лесен и бърз достъп до подпомагане.

Основни целеви групи: съществуващи и нови ММСП, включително организирани като кооперации и социални предприятия.

Приоритет 2 „Интегрирано развитие на трансграничния регион“:

Приоритетът ще даде възможност за преодоляване на мултитематичните предизвикателства в граничния район чрез Интегрирана териториална стратегия (ИТС). Очаква се интегрираните инвестиции за насърчаване на териториалното развитие в местната икономика да доведат до по-висока добавена стойност и да гарантират ефекта на лоста на средствата по ЕФРР и ИПП.

ИТС има две основни стратегически цели, а именно:

1. Постигане на устойчив икономически растеж въз основа на повишена конкурентоспособност на местната икономика, цифрова и екологична трансформация;
2. Развитие на по-добър достъп до услуги от общ интерес.

От типологична гледна точка ИТС ще подкрепят широк спектър от действия - научноизследователски и развойни дейности; създаване и разпространение на информация, знания и умения; обучения; услуги; изграждане на мрежи; изготвяне на политики; незначително обновяване, подобряване и поддръжка на пътища и съоръжения от обществено значение; защита и опазване и т.н.

Неизчерпателният списък на действията, които ще бъдат подкрепени, включва:

- Насърчаване на предприемачеството, цифровизацията (вкл. основани на ИКТ решения за управление и производство, като управление на връзките с клиентите (CRM), Платформа за данни на клиентите (CDP), планиране на ресурсите на предприятието (ERP), съвместни и в сътрудничество действия (инициативи, програми и проекти), технологична модернизация, участие в регионални вериги за създаване на стойност и интернационализация, прилагане на нови бизнес и технологични иновационни модели, модернизиране на производствените и информационните стратегии, по-широко приемане на принципите и решенията за кръговост, маркетинг и научни изследвания;
- Повишаване на квалификацията и изграждане на нови знания и умения на местните служители и незаемците, учене или обучение; разработване на нови или подобряване на съществуващите условия за дистанционна работа; приемане на нови практики за управление на човешките ресурси с цел справяне на по-младите поколения;
- Разработване на нови интегрирани регионални туристически продукти, където е приложимо, с нулев отпечатък върху околната среда, с цел преодоляване на сезонния характер на сектора, увеличаване на броя на посетителите и нощувките, подобряване на достъпа и качеството на туристическата инфраструктура чрез укрепване на връзките между природни и културни обекти, включително чрез подобряване на велосипедната мрежа; надграждане на практиките за маркетинг и брандиране;
- Насърчаване на съвместни действия за развитие на екосистемни практики и услуги при управлението на природни активи с туристически потенциал;
- Подкрепа за действия, насочени към широко прилагане на ориентирани към потребителите подходи при предоставянето на услуги от общ интерес, както и чрез включване на цифрови и екологични решения за обслужване в трансгранична среда;
- Осъществяване на съвместни действия за намаляване на замърсяването и осигуряване на чист въздух, вода и храна, както и за смекчаване и адаптиране към изменението на климата.

Зелените и цифровите решения ще бъдат включени като хоризонтални принципи и по този начин ще станат неразделна част от всички подпомагани проекти в рамките на ИТС.

Основни целеви групи:

- Население в трансграничния район (население на областите Бургас, Хасково и Ямбол и Одрин и Лозенград (Къркларели));
- Местни/регионални органи, регионални структури на централни публични органи;
- Гражданско общество;
- Неправителствени организации;
- Научноизследователска и развойна дейност, академични институции и институции за обучение;
- Социални институции;
- ММСП

Приоритет 3 „По-сигурен трансграничен регион“

Подкрепа за стратегически проект, свързан с укрепването на капацитета на правоприлагащите институции от двете страни на границата за справяне с незаконната миграция.

Примерният вид действия, които ще бъдат подкрепени, са свързани с:

- Провеждане на обучения, обмен на опит и добри практики, учебни посещения с цел подобряване на институционалното сътрудничество и капацитета;
- Мерки за повишаване на сигурността в градските и крайградските райони на трансграничния регион;
- Доставка на специализирано оборудване/устройства за подобряване на техническите възможности и повишаване на физическия капацитет на служителите/службите на правоприлагащите органи в трансграничния регион.

Основни целеви групи:

- Население в трансграничния район (население на областите Бургас, Хасково и Ямбол и Одрин и Лозенград (Къркларели));
- Посетители в трансграничния регион;
- Мигранти и лица, търсещи убежище;
- Публични органи и доставчици на услуги;
- Предприятия;
- Потенциални инвеститори и местни икономически оператори;
- Правоприлагащите органи в граничния район;

Потенциални бенефициенти:

- Областни дирекции на МВР – Хасково, Бургас и Ямбол;
- Правоприлагащ отдел в провинции Одрин и Лозенград (Къркларели);
- Други правоприлагащи органи.